

Ata Sporumuz Güreşe Yönelik Günümüzdeki Toplumsal Bakışın Değerlendirilmesi*

Evaluation of the Current Social Perspective Towards Our Ancestors' Sport Wrestling

ORİJİNAL ARAŞTIRMA/ ORIGINAL RESEARCH

Mücahit FİŞNE[†],
Sait BARDAKÇI¹,
Yalçın KARAGÖZ¹

¹Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas

Özet:

Güreş, Türk kültüründe ve Türk spor tarihinde sosyal ve kültürel olarak önemli işlevler üstlenmiş ve toplumumuzda çok önemli bir yere sahip olmuştur. Bu çalışmanın amacı ata sporumuz olarak görülen güreşe yönelik günümüzdeki toplumsal bakışın ortaya konulmasıdır. Çalışma grubunu kolayda örnekleme yöntemiyle ulaşılan 876 kişi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Güven ve Öncü (2011) tarafından geliştirilen “Yağlı Güreşlere Yönelik Tutum Ölçeği” genel olarak Güreş sporuna uyarlanarak kullanılmıştır. Söz konusu ölçeği ve demografik bilgi formunu içeren anket araştırmaya katılmayı kabul edenlerin bir kısmına yüz yüze bir kısmına ise on-line anket yöntemiyle uygulanmıştır. Veri analizinde öncelikle Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi ile verilerin normallik sinaması yapılmış, veriler normal dağılım göstermediği için Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis nonparametrik testleri kullanılmıştır. Güreşe olan ilginin gençlerde daha düşük olduğu, eğitim düzeyi yükseldikçe güreşe olan ilginin azaldığı, katılımcıların yaklaşık % 32’sinin bir güreşçi ismi bile yazamadığı, yarısından fazlasının (%54) hiç güreş müsabakası izlemediği ve yaklaşık yarısının (%45) erkek çocukları varsa veya olursa güreş yapmasını istemediği belirlenmiştir. Elde edilen bulgular ata sporumuz olarak görülmesine rağmen güreş sporuna yönelik toplumsal ilginin düşük olduğunu göstermektedir. Uluslararası literatürdeki benzer çalışmalar da başka toplumlarda da geleneksel sporlara yönelik ilginin azaldığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ata Spor, Güreş, Toplumsal Bakış.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 19.10.2016
Kabul Tarihi: 07.06.2017
Online Yayın Tarihi: 30.06.2017

Abstract:

Wrestling has served as important social and cultural functions in Turkish culture and in Turkish sports history and it has been in a very important place for our society. Aim of this study was to investigate the current social perspective against wrestling as seen our ancestors' sport. A total of 876 participants who were selected with random sampling method completed this survey. The modified version of “Attitude Scale towards Oil Wrestling” developed by Güven and Öncü (2011) was used as an instrument. The survey form was conducted as face to face and online survey to the sample. As the data has not a normal distribution Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis nonparametric tests were used. The main findings reveal that interest towards wrestling is lower in young people, even %32 of participants doesn't know one of the wrestlers, more than half of the participants (%54) has never watched wrestling and approximately half of the participants now or in the future if they have children (%45) doesn't want their children not to do wrestling sport. The findings demonstrate that social interest towards wrestling is low although it is seen as our ancestors' sport. In international literature, the similar studies demonstrate that social interest towards traditional sports is decreasing. The results can be used as a base in studies for popularization of wrestling which has an important place in our culture throughout the history again, for its being in its deserved place and for its continuing its existence and functions.

Keywords: Ancestors' Sport, Wrestling, Social Perspective.

* Bu çalışma 6- 8 Mayıs 2016 tarihleri arasında Kahramanmaraş'ta düzenlenen III. Uluslararası Geleneksel Türk Güreşleri Sempozyumu'nda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

[†] Sorumlu yazar: Mücahit Fişne, mfishne@gmail.com

GİRİŞ

Kültürün tamamlayıcı unsurları arasında yer alan spor, içinde bulunduğu ve yapıldığı toplumun özelliklerine göre şekillenmektedir (Karahüseyinoğlu, 2008a). Böylece her ulusun geçmişinden süzülüp gelen, sosyal yapı ve yaşayışından kaynaklanan, kısmen coğrafi özellikleri de bünyesinde barındıran farklı spor kültürü anlayışları oluşmaktadır (Şahin, 2011b). Bu kapsamda, Türk toplumunun zengin geleneksel kültür yelpazesinde önemli yer tutan, oluşum süreci yüzyıllar öncesine dayanan (Karahüseyinoğlu, 2007) ve uzun yıllar süren kültürel pratikler arasından süzülerek gelen (Karahüseyinoğlu, 2008a), Türklerin yaşama biçimini, doğuştan getirdiği özelliklerini ve yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerini yansıtan (Güven, 1992), yarışmayı, hoş vakit geçirmeyi sağlayan, yardım ve rekreasyonel amaçlar taşıyabilen (Karahüseyinoğlu, 2008b) ve bünyesinde milli ve dini ritüelleri barındıran (Güven, 1992) sportif faaliyetler “Geleneksel Türk Sporları” şeklinde ifade edilmektedir.

Bir kısmı günümüze kadar değişerek veya değişmeden gelebilen (Karahüseyinoğlu, 2008b) ve uluslararası sporlar arasında da yer alan, bir kısmı ulusal veya bölgesel düzeyde kalan, bazıları da unutulmuş kaybolan (İmamoğlu, Taşmektepligil ve Türkmen, 1997) bu geleneksel sporların önemlilerinden birisi de güreştir. “Ata Sporumuz” olarak da görülen güreş (Atabeyoğlu, 2000; Başaran, 1989; Bayraktar ve Tozoğlu, 2015; Yiğit, 2012) Türk kültüründe ve Türk spor tarihinde sosyal ve kültürel olarak önemli işlevler üstlenmiş ve toplumumuzda her zaman çok önemli bir yere sahip olmuştur.

Hem geleneksel hem modern biçimiyle mevcudiyetini sürdürmekte olan güreş, dünyada pek çok milletin kültürel özelliklerini yansıtmaktadır (Akkurt, 2008). Ancak tüm tarih çağlarında özellikle Türklerin en belli başlı ve belki de en eski sporlarından birisi olmuş (Atabeyoğlu, 2000; Bayraktar ve Tozoğlu, 2015), Türk toplumunun hayatında yer alan zengin geleneklerin vazgeçilmez bir parçasını oluşturmuştur (Güven, 1992).

Türkler güreşi ibadet, güreş yerini ibadet yeri, güreş meydanını er meydanı olarak görmüşlerdir (Nadiem, 1968; Petrov, 1984; akt: Türkmen, 2014). Türklerde güreşler toplumun sosyal yaşamının hemen hemen her bölümünde yer almış, düğünlerde (Kahraman, 1995), törenlerde (Akkurt, 2008; Öngel, 2001; Türkmen, 2014), bayramlarda (Kahraman, 1995; Öngel, 2001), şenliklerde (Akkurt, 2008; Öngel, 2001), festivallerde (Şahin, 2011b), pazar ve panayırarda (Akkurt, 2008; Kahraman, 1995), cenaze, defin, yas ve matem törenlerinde (Akkurt, 2008; Öngel,

2001; Şahin, 2011b), cami, hastane, okul ve mezarlık gibi kurumlara yardım ve hayır için yapılan organizasyonlarda (Kahraman, 1995; Karahüseyinoğlu, 2008b) ve kulüplerde (güreş tekkeleri) (Kahraman, 1995; Türkmen, 2014) büyük şehirlerden en ücra köy meydanlarına kadar (İmamoğlu ve ark., 1997) çok yaygın biçimde yapılmış, sosyal ve kültürel birçok fonksiyonun (Akkurt, 2008) yerine getirilmesini sağlamıştır. Ancak özellikle son yüzyılda yaşanan ve küreselleşme ismi verilen değişimler sonucu, toplumların gelenek ve göreneklerinden yaşam tarzlarına kadar birçok şey değişmiştir (Bayraktar ve Tozoğlu, 2015). Bu süreç içerisinde pek çok geleneksel spor da ya yok olmuş ya da yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır (Linaza, Moran, ve O'Connor, 2013). Bu süreçle birlikte, insanlık tarihi kadar köklü bir geçmişi olan ve Türklerde adeta günlük hayatın bir parçası olan (Bayraktar ve ark., 2012) güreş sporu da, günümüzde neredeyse fonksiyonlarının birçoğunu belki de tamamına yakını yitirmiştir. Bu yüzden güreşle ilgili geleneklerin birçoğu da ortadan kalkmıştır (Bayraktar ve Tozoğlu, 2015).

Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı ata sporumuz olarak görülen güreşe yönelik günümüzdeki toplumsal bakışın ortaya konulmasıdır. Güreşe yönelik mevcut toplumsal bakış açısının belirlenmesi ve varsa olumsuzluklara dikkat çekilmesi, bu olumsuzlukların nedenleri ve nasıl giderilecekleri ile ilgili yapılabilecek ileriki çalışmalara temel oluşturması ve bu çalışmaların hangi doğrultuda yapılması gerektiğine yön vermesi bakımından önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu kolayda ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenen ve Sivas ilinde ikamet eden 876 kişi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı çalışma grubunu oluşturan 572 kişiye yüz yüze, 304 kişiye ise online anket yoluyla uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgilerden oluşan anket formuyla birlikte Güven ve Öncü (2011) tarafından geliştirilen “Yağlı Güreşlere Yönelik Tutum Ölçeği” maddeleri güreş için düzenlenerek kullanılmıştır. Söz konusu ölçek 20 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşan 5’li Likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin faktör yapısı varimax rotasyonu kullanılarak yapılan

açımlayıcı faktör analizi ile ortaya konulmuş ve faktörler “algı” ve “ilgi” alt boyutları olarak tanımlanmıştır. Algı alt boyutu 11 maddeden oluşmakta ve toplam varyansın %60,19’unu açıklamakta, ilgi alt boyutu ise 9 maddeden meydana gelmekte ve toplam varyansın %7,43’ünü açıklamaktadır. Açımlayıcı faktör analiziyle ortaya konulan yapının geçerliği ise doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda model uyum indeksleri $\chi^2/sd=1,26$; RMSEA=0,05; CFI=0,99; GFI=0,86; NFI=0,97 olarak hesaplanmış ve bu sonuçlarla söz konusu yapının geçerli bir yapı olduğu ortaya konulmuştur. Son olarak ölçeğin güvenilirliğinin önemli bir göstergesi olan ve iç tutarlılığına ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin tamamı için 0,96 olarak, algı boyutu için 0,95 olarak ve ilgi boyutu için 0,94 olarak bulunmuştur. Buna göre ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Tüm bu bulgular doğrultusunda ölçeğin güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu göz önünde bulundurularak araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmasına karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcıların güreşe yönelik ortalama tutum puanlarının ve ortalama algı ve ilgi puanlarının normallik sınaması Kolmogorov-Smirnov Testi ile yapılmıştır. Güreşe yönelik genel tutum, algı ve ilgi puanlarının cinsiyete ve daha önce spor yapıp yapmama değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla nonparametrik testlerden olan Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Ayrıca yaş, medeni durum, eğitim düzeyi ve meslek grubu değişkenlerine göre tutum puanlarının ve algı ve ilgi düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği ise Kruskal Wallis Nonparametrik Testi kullanılarak incelenmiştir. Söz konusu istatistiksel tekniklerin uygulanmasında Cumhuriyet Üniversitesi Kampüs Lisanslı SPSS 22.00 paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Demografik Bulgular

Araştırmada elde edilen verilerin demografik dağılımı Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1. Demografik Verilerin Frekans Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)
Erkek	507	57.9
Kadın	347	39.7
Belirtmek İstemiyorum	21	2.4
Yaş	Frekans	Yüzde (%)
0-20 Yaş	197	22.5
21-24 Yaş	378	43.2
25-29 Yaş	121	13.8
30 Yaş ve Üzeri	179	20.5
Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)
Lise Öğrencisi	106	12.1
Lise Mezunu	70	8.0
Üniversite Öğrencisi	440	50.3
Üniversite Mezunu	116	13.3
Yüksek Lisans Öğrencisi	51	5.8
Yüksek Lisans Mezunu	19	2.2
Doktora Öğrencisi	38	4.3
Doktora Mezunu	5	0.6
Diğer	29	3.3
Meslek	Frekans	Yüzde (%)
Öğrenci	586	67.1
Çalışan	231	26.5
Emekli	12	1.5
Diğer	43	4.9

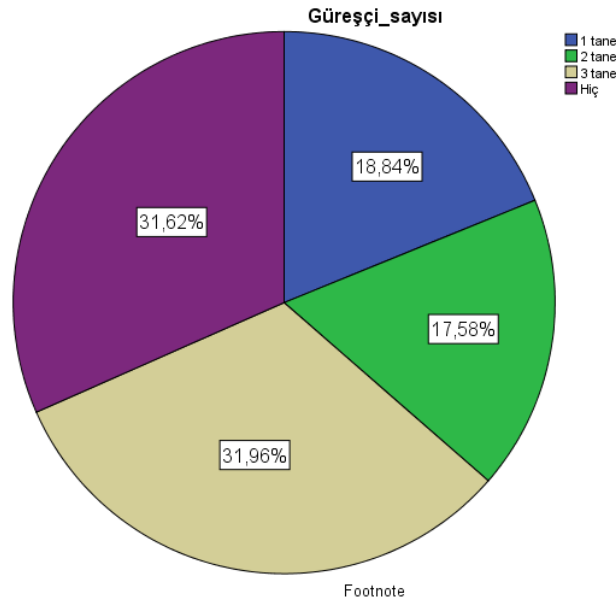
Bu bulgulara ek olarak katılımcılara daha önce lisanslı olarak hiç spor yapıp yapmadıkları sorulmuş ve elde edilen verilere göre katılımcıların % 46.8 'inin daha önce bir branşta spor yaptığı, %53.2 'sinin ise daha önce hiç sporla meşgul olmadığı belirlenmiştir. Katılımcılara yöneltilen bir diğer soru ise daha önce hiç canlı güreş müsabakası izleyip izlemedikleri yönünde olmuş, elde edilen bulgulara göre katılımcıların % 46.4'ünün daha önce canlı bir güreş müsabakası izlediği, % 53.6'sının ise daha önce hiç canlı güreş müsabakası izlemediği tespit edilmiştir. Bu bulgular ve anket formundan elde edilen diğer bulgular Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2. Çeşitli Sorular için Frekans Tablosu

Herhangi bir branşta lisanslı olarak spor yaptınız mı veya yapıyor musunuz?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	407	46.8
Hayır	463	53.2
Daha önce canlı olarak hiç güreş müsabakası izlediniz mi?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	404	46.4
Hayır	467	53.6
Erkek çocuğunuz olursa (veya varsa) güreş sporu yapmasını ister misiniz?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	469	54.6
Hayır	390	45.4
Kız çocuğunuz olursa (veya varsa) güreş sporu yapmasını ister misiniz?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	68	8.5
Hayır	734	91.5

Tablo 2 'deki diğer bulgular incelendiğinde katılımcıların % 54.6 'sının erkek çocuğu olması durumunda güreş yapmasını istediği, kız çocuğu olması durumunda ise bu oranın %8.5 olduğu görülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen bir diğer soru ise bildikleri güreşçi isimlerinden 3 tanesinin ismini yazmaları yönünde olmuştur. Grafik 1'deki elde edilen bulgulara göre katılımcıların % 32 'si 3 isim, %17 'si 2 isim, %18 'i ise sadece 1 isim yazabilmiştir. Yaklaşık %32 'lik bir kısım ise hiç güreşçi ismi yazamamıştır.

Grafik 1. Katılımcıların Yazabildiği Güreşçi İsmi Sayıları

Güreşe Karşı Tutum ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Öncelikle katılımcıların ölçeğin bütünü oluşturarak 20 maddeye verdiği cevapların ortalaması alınarak ortalama tutum puanları belirlenmiştir. Aynı şekilde algı boyutunu oluşturan 11 maddeye ve ilgi boyutunu oluşturan 9 maddeye verdikleri cevapların ortalaması alınarak ortalama algı ve ilgi puanları hesaplanmıştır.

Elde edilen tutum, algı ve ilgi değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3 'de verilmiştir.

Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

	Test İstatistiği	s.d	Sig (p)
Tutum	0.044	875	0.000
Algı	0.071	875	0.000
İlgi	0.043	875	0.001

Bu bulgulara göre tutum, algı ve ilgi değişkenlerinin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Bu durumda tutum, algı ve ilgi puanlarının çeşitli değişkenlere göre karşılaştırmasının yapılabilmesi için nonparametrik testlerin kullanılmasının daha doğru olacağı sonucuna varılmıştır.

Ayrıca güreşe yönelik algı, ilgi ve tutum puanlarının genel düzeyini belirleyebilmek için normal dağılmayan verilerde ortalamaların kıyaslanmasında daha sağlıklı sonuçlar veren medyan değerleri tercih edilmiştir. Bu doğrultuda her üç değişkene ait medyan değerleri hesaplanmış ve Tablo 4'deki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4. Tutum, Algı ve İlgi Değişkenlerine Ait Medyan Değerleri

	N	Medyan
Tutum	876	3.30
Algı	876	3.82
İlgi	876	2.89

Tablodaki bulgulara göre ata güreşimiz olarak tanımlanmasına rağmen güreşe yönelik tutumun yeterince olumlu olmadığı söylenebilir. Ayrıca güreşe yönelik algı nispeten biraz daha yüksek olsa da güreşe karşı ilgi puanının oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Cinsiyete Göre Güreşe Yönelik Ortalama Tutum, Algı ve İlgi Puanlarının Karşılaştırılması

Güreşe yönelik ortalama tutum, algı ve ilgi puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Test sonuçları Tablo 5'deki gibi elde edilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	Sig (p)
Tutum	Erkek	506	3.65	56652	-8.81	0.000
	Kadın	347	3.05			
	Cinsiyet	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	Sig (p)
Algı	Erkek	506	4.09	61606	-7.41	0.000
	Kadın	347	3.45			
	Cinsiyet	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	Sig (p)
İlgi	Erkek	506	3.22	57871	-8.47	0.000
	Kadın	347	2.67			

Bu bulgulara göre ortalama tutum, algı ve ilgi puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p < 0.05$). Medyan değerleri incelendiğinde erkeklerin gerek güreşe karşı genel tutumlarının gerekse de güreşe yönelik algı ve ilgi düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Yaşa Göre Güreşe Yönelik Ortalama Tutum, Algı ve İlgi Puanlarının Karşılaştırılması

Güreşe yönelik ortalama tutum ile alt boyutlarını oluşturan algı ve ilgi puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ise nonparametrik istatistiksel yöntemlerden Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Yapılan test sonucu elde edilen bulgular Tablo 6'daki gibidir.

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Yaş	N	Ki-Kare İstatistiği	s.d	Sig (p)
Tutum	0-20 Yaş	197	9.232	3	0.026
	21-24 Yaş	377			
	25-29 Yaş	121			
	30 Yaş ve Üzeri	179			
Algı	0-20 Yaş	197	6.641	3	0.084
	21-24 Yaş	377			
	25-29 Yaş	121			
	30 Yaş ve Üzeri	179			
İlgi	0-20 Yaş	197	7.387	3	0.041
	21-24 Yaş	377			
	25-29 Yaş	121			
	30 Yaş ve Üzeri	179			

Tablo 6'daki bulgular göz önünde bulundurulduğunda öncelikle güreşe karşı genel tutumun yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği söylenebilir ($p=0.026 < 0.05$). Bu farklılığın hangi alt boyuttan kaynaklandığını belirlemek amacıyla algı ve ilgi alt boyutlarına ilişkin bulgular değerlendirildiğinde ise algı boyutunun yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p=0.084 > 0.05$), ilgi boyutunun ise anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=0.041 < 0.05$). Buradan hareketle güreş algısının yaşa bağlı olarak değişmediği fakat güreşe olan ilginin yaşa göre farklılaştığı söylenebilir.

Güreşe yönelik tutum ve ilgi düzeyinin yaş arttıkça veya azaldıkça ne yönde değiştiğini belirlemek amacıyla yaş gruplarına ait medyan değerleri hesaplanmış ve Tablo 7'deki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 7. Yaş gruplarına ait medyan değerleri

Yaş	Tutum	Algı	İlgi
0-20 Yaş	3,15	3,54	2,80
21-24 Yaş	3,30	3,82	2,89
25-29 Yaş	3,50	3,91	2,89
30 Yaş ve Üzeri	3,35	3,91	3,00

Tablo 7'deki medyan değerleri göz önünde bulundurulduğunda güreşe yönelik ortalama tutum puanının en genç kesimi temsil eden 0-20 yaş grubunda en düşük değer aldığı görülmektedir. Bu değer ileriki yaşlara doğru gidildikçe düzgün bir şekilde olmasa da artmaktadır. Bu sonuçlardan

hareketle genç yaşlara doğru gidildikçe bir başka ifadeyle yeni nesillerde güreşe yönelik tutumun olumsuzlaştığı sonucuna varılabilir. Güreşe yönelik ilgi puanlarının medyan değerleri dikkate alındığında da benzer bir sonuca rastlanmaktadır. 30 yaş ve üzeri grup en yüksek ilgi düzeyine sahipken 0-20 yaş grubu en düşük ilgi düzeyine sahiptir. Bu bulgulara göre ileriki yaşlarda göreceli olarak yüksek olduğu görülen güreşe yönelik ilginin genç insanlarda düşük düzeyde kaldığı söylenebilir.

Eğitim Düzeyine Göre Güreşe Yönelik Ortalama Tutum, Algı ve İlgi Puanlarının Karşılaştırılması

Güreşe yönelik ortalama tutum, algı ve ilgi puanlarının eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği de yine Kruskal Wallis Testi ile incelenmiştir. Yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 8'deki gibidir.

Tablo 8. Eğitim düzeyine göre Kruskal-wallis testi sonuçları

	s.d	Ki-Kare İstatistiği	Sig (p)
Tutum	7	14.811	0.038
Algı	7	15.920	0.026
İlgi	7	16.750	0.019

Tablo 8'deki Kruskal Wallis testi bulgularına göre güreşe karşı genel tutum puanı eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p=0.038 < 0.05$). Bu farklılığın hangi alt boyuttan kaynaklandığını belirlemek için algı ve ilgi boyutlarına ilişkin bulgular değerlendirilirse hem algı boyutunun ($p=0.026 < 0.05$), hem de ilgi boyutunun ($p=0.019 < 0.05$) eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Buradan hareketle hem güreş algısının hem de güreşe olan ilginin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı söylenebilir.

Güreşe yönelik tutum, algı ve ilgi düzeyinin eğitim düzeyine göre ne yönde değiştiğini belirlemek amacıyla farklı eğitim düzeylerine göre medyan değerleri dikkate alınmış ve Tablo 9'daki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 9. Eğitim düzeyine göre medyan değerleri

Eğitim Düzeyi	Tutum	Algı	İlgi
Lise öğrencisi	3,075	3,363	2,777
Lise mezunu	3,600	4,090	3,222
Üniversite öğrencisi	3,300	3,727	2,888
Üniversite mezunu	3,400	4,000	2,888
Yüksek lisans öğrencisi	3,200	3,909	2,888
Yüksek lisans mezunu	3,400	3,454	2,888
Doktora öğrencisi	3,500	4,282	2,777
Doktora mezunu	2,900	3,454	2,444

Tablo 9'daki medyan değerleri göz önünde bulundurulduğunda güreşe yönelik ortalama tutum puanının ve ortalama ilgi düzeyinin en düşük değerlerini doktora mezunları ve lise öğrencilerinde aldığı görülmektedir. Lise öğrencilerinin tutum ve ilgi puanlarının düşük olması genç yaşlarda (0-20 yaş) güreşe yönelik tutumun ve güreşe olan ilginin düşük olduğu bulgusunu desteklemektedir. Doktora mezunlarının ortalama puanlarının en düşük olması ise eğitim düzeyi en yüksek olan grupta güreşe olan tutum ve ilginin en düşük olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Daha Önce Spor Yapıp Yapmamaya Göre Güreşe Yönelik Ortalama Tutum, Algı ve İlgi Puanlarının Karşılaştırılması

Son olarak güreşe yönelik ortalama tutum, algı ve ilgi puanlarının daha önce spor yapıp yapmama durumuna göre bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U Testi ile incelenmiştir. Bu bağlamda “Herhangi bir branşta lisanslı olarak spor yaptınız mı veya yapıyor musunuz?” sorusuna “evet” veya “hayır” cevabını veren katılımcıların ortalama tutum, algı ve ilgi puanları karşılaştırılmıştır. Yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 10'daki gibi elde edilmiştir.

Tablo 10. Daha önce spor yapıp yapmama durumuna göre Mann-Whitney U testi sonuçları

	Cevap	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	Sig (p)
Tutum	Evet	406	3.55	69180	-6.68	0.000
	Hayır	462	3.10			
	Cevap	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	Sig (p)
Algı	Evet	406	4.00	74114	-5.34	0.000
	Hayır	462	3.55			
	Cevap	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	Sig (p)
İlgi	Evet	406	3.11	69352	-6.63	0.000
	Hayır	462	2.78			

Tablo 10'daki bu bulgulara göre ortalama tutum, algı ve ilgi puanları daha önce spor yapıp yapmama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Bu farklılığın hangi grup lehine olduğuna karar vermek için medyan değerleri incelendiğinde ise daha önce herhangi bir branşta spor yapanların gerek güreşe karşı genel tutum puanlarının gerekse de güreşe yönelik algı ve ilgi düzeylerinin yapmayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre ata sporumuz olarak tanımlanmasına rağmen toplumumuzda güreşe yönelik tutumun yeterince olumlu ve yüksek olmadığı görülmektedir. Güreşe yönelik algı nispeten biraz daha yüksek olsa da güreşe karşı ilgi puanı oldukça düşüktür. Uluslararası literatürdeki benzer çalışmalar da başka toplumlarda genelde geleneksel sporlara özeldir güreşe yönelik ilginin azaldığını göstermektedir. Linaza ve ark., (2013) pek çok geleneksel spor ve oyunun yok olduğunu, varlığını sürdürenlerin bir çoğunun ise yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduklarını belirtmektedirler. Goodman (1957) bir çalışmada Japon çocukların geleneksel güreşleri "sumo" ile ithal edilen yeni bir spor olan "beyzbol" arasında tercih konusunda ikiye bölündüklerini ortaya koymuştur. Bir başka çalışmada ise Burton ve Martens (1986) çocukların güreşten uzaklaştığını ifade etmektedirler.

Elde edilen bulgular güreşe yönelik ortalama tutum, algı ve ilgi puanları açısından cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğunu, erkeklerin gerek güreşe karşı genel tutumlarının gerekse güreşe yönelik algı ve ilgi düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Şahin'in (2011b) yaptığı benzer bir çalışmada da, güreşe yönelik ilgi düzeyleri açısından erkeklerle kadınlar

arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu, erkeklerin kadınlara oranla güreş sporuyla daha fazla ilgili oldukları belirtilmiştir.

Elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda güreşe karşı genel tutumun yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ancak bu farklılığın algı boyutundan değil sadece ilgi boyutundan kaynaklandığı görülmektedir. Buradan hareketle toplumun güreşle ilgili algısının yaşa bağlı olarak değişmediği, güreşin toplumdaki yerinin ve toplum için ifade ettiği değerlerin tüm yaş gruplarında aynı olduğu ancak güreşe olan ilginin yaşa göre farklılaştığı söylenebilir. Bir başka ifadeyle güreşin tüm toplum için aynı değerleri ifade ettiği ancak ileri yaşlardaki insanların güreşe olan ilgisinin yeni nesillere göre daha yüksek olduğu, gençlerin güreşe yönelik ilgisinin daha düşük kaldığı görülmektedir. Şahin (2011b) de çalışmasında, yaş artışına bağlı olarak güreşe ilgi duyma düzeyinde anlamlı bir artış olduğunu, genç insanlarda güreşe olan ilginin ileriki yaşlarda bulunan insanlara oranla daha düşük olduğunu ifade etmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, ata sporumuz olarak görülmesine rağmen katılımcıların ancak % 54,6 'sının erkek çocuğu varsa veya olması durumunda güreş yapmasını istediği, kız çocuğu varsa veya olması durumunda ise % 91,5'inin güreş yapmasını istemediği görülmektedir. Şahin (2011a) de yaptığı bir başka çalışmasında katılımcıların çocuklarını ağırlıklı olarak güreşe yönlendirmek istemediklerini hatta çocuğunun kendi isteğiyle güreş yapmak istemesi durumunda %27'lik bir kesimin buna karşı çıkacağını ve çocuklarını vazgeçirmeye çalışacaklarını ifade ettiklerini belirtmektedir. Karahüseyinoğlu (2008c) da genel olarak geleneksel sporlarla uğraşan bireylerle yaptığı bir çalışmasında, kendileri geleneksel spor yapmalarına rağmen, katılımcılardan kız çocuğu olanların %74,4'ünün kız çocuklarınının güreş yapmasını istemediklerini ortaya koymuştur. Arslan, Yücel ve Güllü'nün (2010) 1050 ilköğretim öğrencisiyle yaptığı bir çalışmada da, erkek ve kız öğrencilerin yaptıkları spor branşları incelendiğinde güreş, % 2,7'lik bir oranla kendisine ancak 7. Sırada yer bulabilmiştir.

Yine elde edilen bulgular, katılımcıların ancak % 46,4'ünün daha önce canlı bir güreş müsabakası izlediğini, % 53,6'sının yani yarısından fazlasının ise daha önce hiç canlı güreş müsabakası izlemediğini göstermektedir. Türkmen, İmamoğlu ve Ziyagil (2006) tarafından yapılan bir çalışmada da medyada izlenmek istenen branşlar arasında güreşin %14,3'lük düşük bir orana sahip olduğu belirlenmiştir. Arslan ve ark., (2010) 1050 ilköğretim öğrencisiyle yaptıkları çalışmada ise, öğrencilerin televizyonda izledikleri spor branşları incelendiğinde güreşin çocuklar

tarafından hemen hemen hiç izlenmediğini, hatta güreşin listede bulunan spor branşları içinde yer bulamadığını ancak % 2,7'lik bir izlenme oranı bulunan “diğer sporlar” başlığı altında yer aldığını ortaya koymuştur.

Sonuç olarak; geçmişte toplumun sosyal ve kültürel hayatında çok önemli fonksiyonlar üstlenerek neredeyse günlük hayatın bir parçası olan ve ata sporumuz olarak görülen güreşe karşı günümüzde toplumun algısı değişmese bile ilgisinin az olduğu, güreşin çok fazla izlenmediği, genç nesillerde güreşe olan ilginin düştüğü, ailelerin çocuklarının güreşe yönelmesini desteklemedikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlar, güreşin toplum hayatı içerisindeki öneminde bir azalma olduğunu, güreşin çok arka planda kaldığını göstermektedir.

Türk toplumu ve güreş arasındaki tarihsel, sosyal ve kültürel ilişki göz önüne alındığında, güreşin toplum hayatındaki yeri ve önemi ile ilgili kötüye doğru bir değişimin yaşandığı açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu değişimin nedenlerinin nerelerde aranabileceği, sorunların neler olabileceği ve bu sorunların nasıl giderilebileceği ile ilgili bilimsel çalışmalar, güreş sporunun ve toplumumuz için taşıdığı değer ve anlamların zenginleştirilerek gelecek kuşaklara aktarılabilmesinde önemli rol oynayacaktır.

KAYNAKLAR

- Akkurt, M. (2008). *Kahramanmaraş'ta yapılan geleneksel güreşlerin tarihsel gelişimi ve toplum tarafından algılanış biçimleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Arslan, C., Yücel, A.S. ve Güllü, M. (2010). İlköğretim ve ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin spor ve oyun alışkanlıklarının incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(1), 28-46, [Available online at: https://acikerisim.firat.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11508/8194/1791_89322.pdf?sequence=1&isAllowed=y], Erişim tarihi: 15 Eylül 2016.
- Atabeyoğlu, C. (2000). *Geleneksel Türk Güreşi ve Kırkpınar*. İstanbul: TMOK Yayınları: 5.
- Başaran, M. (1989). *Serbest ve Grekoromen Güreş*. T.C. Gençlik ve Genel Müdürlüğü, Yayın No: 84, Ankara: Uzman Matbaacılık.
- Bayraktar, G., Erkmen, N. ve Aka, S. T. (2012). Aba Güreşi, Geçmişi ve Günümüze Yansıması. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 200: 231-240.
- Bayraktar, G. ve Tozoğlu, E. (2015). Güreş sporuna küreselleşme sürecinin etkileri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 71-92.
- Burton, D. & Martens R. (1986). Pinned by their own goals: An exploratory investigation into why kids drop out of wrestling. *Journal Of Sport Psychology*, 8, 183-197.
- İmamoğlu, O., Taşmektepligil, M.Y. ve Türkmen, M. (1997). Türk kültüründe spor. *Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 139-144.
- Goodman, M.E. (1957). Attitudes, and social concepts of japanese and american children. *American Anthropologist, New Series*, 59(6) 979-999.
- Güven, Ö. (1992). *Türklerde Spor Kültürü*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.
- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2011). Yağlı güreşlere yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(2), 194-203.
- Kahraman, A. (1995). *Osmanlı Devletinde Spor*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karahüseyinoğlu, M.F. (2007). *Küreselleşme ve geleneksel Türk sporları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Karahüseyinoğlu, M.F. (2008a). Geleneksel Türk sporlarındaki modern spor yansımaları. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 3(3), 130-137, [Available online at: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsaspor/article/download/5000062342/5000098405>], Erişim tarihi: 15 Eylül 2016.
- Karahüseyinoğlu, M.F. (2008b). Geleneksel Türk spor kamuoyunun profilinin belirlenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 3(2), 66-74, [Available online at: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsaspor/article/view/5000062349/5000098397>], Erişim tarihi: 15 Eylül 2016.
- Karahüseyinoğlu, M.F. (2008c). Geleneksel spora yönelme isteğinde cinsiyet faktörü. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 3(4), 159-167, [Available online at: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsaspor/article/view/5000062336/5000098406>], Erişim tarihi: 15 Eylül 2016.
- Linaza, M., Moran, K. & O'Connor, N.E. (2013). Traditional sports and games: A new opportunity for personalized access to cultural heritage. *6th International Workshop on Personalized Access to Cultural Heritage (PATCH 2013)*, Rome, Italy.
- Nadiem, İ. (1968). *Trace of Turkey in Indian Wrestling*. London: Oxford University Press.
- Öngel, H.B. (2001). *Türk Kültür Tarihinde Spor*. Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Petrov, R. (1984). *Wrestling in Bulgarian*. Sofia: Sela Press.
- Şahin, S. (2011a). Sosyal değişme sürecinde ailelerin çocuklarını güreşe yöneltme eğilimlerinin belirlenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 42-53, [Available online at: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsaspor/article/view/5000062272/5000058597>], Erişim tarihi: 15 Eylül 2016.
- Şahin, S. (2011b). Sosyal değişme sürecinde Türkiye’de toplumun güreş sporuna olan ilgi, bilgi ve değer yargılarının belirlenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(3), 193-205, [Available online at: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsaspor/article/view/5000062259/5000058584>], Erişim tarihi: 15 Eylül 2016.
- Türkmen, M., İmamoğlu, O. ve Ziyagil, M.A. (2006). Türkiye’de güreş sporunun popülaritesi ve seçilmiş bazı spor dalları ile karşılaştırılması. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 163, 77-94.
- Türkmen, M. (2014). Osmanlı güreş tekkeleri ve fonksiyonelliği. *Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunları Uluslararası Sempozyumu bildiriler kitabı içinde (ss. 162-173)*. Bişkek, Kırgızistan.
- Yiğit, E.Y. (2012). *Yenilmeyi Düşünmediler*. Ankara: Öztepe Matbaacılık.